

Utbildningsinspektion i Brunnbyskolan förskoleklass, grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Brunnbyskolan och besökt skolan den 9 september 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Brunnbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Brunnbyskolan intervjuades elever i årskurserna 2 och 6, klasslärare, speciallärare/-pedagoger, rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 2 och 6 samt verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Brunnbyskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	107
Förskoleklass	32
Grundskola	225

Brunnbyskolan tillhör Ljungsbro, ett av de tio områden grundskoleverksamheten i Linköping är indelad i. Området omfattar ytterligare två grundskolor för elever i årskurserna 1–6, en årskurs7–9-skola samt 15 förskolor och 5 dagbarnvårdare.

Brunnbyskolan uppfördes 1980. Alla skolans lokaler är sammanbyggda och belägna i ett plan, vilket innebär att alla elever har direkta utgångar från sina respektive klassrum till rymliga och väl utrustade skolgårdsytor.

Undervisningen i hem- och konsumentkunskap och språkvalet bedrivs i lokaler i Ljungsbro skolan, området 7–9-skola.

Verksamheten är organiserad i tre arbetslag. Årskurserna 1-3 arbetar åldersintegrerat medan undervisningen från och med innevarande läsår bedrivs årskursvis i arbetslaget för årskurserna 4–6.

I området finns endast ett fåtal elever med annat modersmål än svenska.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Brunnbyskolan i flera avseenden är av god kvalitet. Inspektörerna vill särskilt framhålla skolans värdegrundarbete som resulterat i en god arbetsmiljö samt arbetet med elevernas språkliga utveckling och måluppfyllelsen i ämnet svenska.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra analysen av måluppfyllelsen i ämnet matematik över tid och för flickor respektive pojkar samt förbättra den samlade kunskapen om resultaten i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör se över kamratstödjarnas uppgifter och ansvar.
- Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör förbättras.
- Åtgärdsprogrammets utformning och innehåll bör förbättras.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast skall åtgärdas.

- Moderna språk inom språkvalet erbjuds inte i erforderlig omfattning (2 kap. 17 § grundskoleförordningen)

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2

I förskoleklassen stimuleras barnens språkliga utveckling genom bl.a. återkommande arbete enligt den s.k. Bornholmsmodellen. Intervjuade lärare uppger att eleverna i förskoleklassen har goda förutsättningar att gå från den skolformen till grundskolan och att den utgör en god grund för fortsatt skolgång. Inspektörerna bedömer att skolan tidigt tillägnar sig kännedom om barnens språkliga färdigheter och eventuella behov av stöd.

Brunnbyskolans elever har genomgående hög måluppfyllelse i ämnet svenska. Resultaten på test inspektörerna tagit del av visar på elevernas positiva kunskapsutveckling genom skolåren. Andelen elever som klarar målen, vissa efter stora insatser under ledning av specialpedagogerna, ökar successivt. I årskurs 5 innevarande läsår har alla elever bedömts uppnå de nationella målen i ämnet. Jämförelser av måluppfyllelsen mellan tidigare år utvisar ett jämnt gott resultat.

Alla elever genomför de nationella proven i årskurs 5 i ämnena svenska, engelska och matematik.

Andelen elever i procent som uppnått målen i de nationella proven i årskurs 5

	2003	2004	2005
Matematik	78	95	85
Svenska	96	95	100
Engelska	91	98	97

Av tabellen över resultat på de nationella proven i svenska framgår att eleverna över tid har goda kunskaper i ämnet.

Även i engelska uppnår eleverna i Brunnbyskolan goda resultat. Det nationella provet vårterminen 2005 visar att alla elever utom en nådde målen i ämnet. Föregående år var resultatet detsamma.

I matematik bedömdes drygt 15 procent inte nå målen i det nationella provet vårterminen 2005. Av dessa elever är flertalet pojkar. Att var sjätte pojke inte uppnått målen i matematik för årskurs 5 är inte ett tillfredsställande resultat. I det nationella provet 2004 uppnådde 5 procent inte målen i matematik. Åren dessförinnan, 2001–2003, uppgick andelen elever som inte klarade kraven i ämnet till 10–22 procent av årskullen. Till följd av resultaten planeras en systematisk uppföljning av elevernas kunskaper i matematik motsvarande handlingsplanen i språkutveckling.

I övriga ämnen finns i skolan ingen samlad bild av varje elevs kunskapsutveckling och skolans måluppfyllelse.

Inspektörerna finner att Brunnbyskolan präglas av en lugn, trygg och kreativ miljö i såväl klassrum som uppehållsutrymmen och på skolgården och mötte vid skolbesöket glada, positiva och vänliga elever. Intrycken svarar upp mot skolans värdegrund, i vilken bl.a. framhålls att alla skall känna trygghet, respektera och tolerera varandra, känna lust att lära och ges arbetsro. I intervjuerna med personalen framhölls den goda arbetsmiljön vara ett resultat av skolans förebyggande arbete som bl.a. består i schemalagda etiska samtal och övningar av olika slag samt ett tydligt uttalat vuxenansvar.

Utsagorna bekräftas i svaren från en under de senaste två åren genomförd enkätundersökning ställd till elevrådet och kamratstödarna angående miljön, skolgården etc. Även klassvis besvarar eleverna regelbundet frågor om trivsel, huruvida de upplever mobbning eller liknande. Dessa svar är dock inte sammanställda och analyserade på skolnivå varför en samlad bild och en överblick över tid inte kan redovisas.

Eleverna ger i intervjun och vid verksamhetsbesöken intrycket av att med självklarhet respektera allas egenvärde och kunna hantera demokratifrågor.

Sammanfattning

Av de tre ämnen i vilka nationella prov genomförs i årskurs 5 är måluppfyllelsen hög i svenska och engelska. I ämnet matematik bör skolan förbättra analysen av måluppfyllelsen över tid och för flickor respektive pojkar. I övriga ämnen bör skolan förbättra den samlade kunskapen om elevernas resultat.

Resultatet av skolans arbete med normer och värden är av god kvalitet.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen, Lpo 94, och i andra författningar för grundskolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Eleverna skall enligt skollagen och läroplanen successivt utöva ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. I Brunnbyskolans arbetsplan för läsåret 2003/04 beskrivs elevernas ansvar och inflytande dels i termer av formella funktioner som gäller verksamheten i stort, dels i form av elevernas personliga ansvarsområden.

I skolan finns ett elevråd bestående av en representant från varje klass, som sammanträder varje månad. Ärenden till elevrådet bearbetas på klassråden, där även frågor som rör enbart den egna klassen behandlas. Inspektörerna bedömer denna verksamhet fungera väl.

Kamratstödare utses i varje klass. Uppdraget är tidsbegränsat för att varje elev över tid skall ges möjlighet att inneha denna funktion. Kamratstödjarna röstas fram av sina klasskamrater och om någon av dessa visar sig vara olämplig för

sin uppgift för läraren en diskussion med eleven om dennes förhållningssätt med resultatet att eleven kan bytas ut. Som kamrattstödjure skriver eleven under ett kontrakt och föräldern bekräftar med sin underskrift att han/hon känner till detta. I kontraktet anges ett antal åtgärder kamrattstödjure bör vidta för att försöka stoppa mobbning och bråk. Inspektörerna bedömer att både benämningen kontrakt och vissa uppgifter i åtgärdslistan, bl.a. anmälningsplikt och tystnadsplikt är olämpliga termer i undervisningssammanhang rörande unga elever. Begreppen har en rättslig innebörd som inte är tillämplig i undervisningssammanhang. Kamrattstödjure fungerar även som elevskyddsombud och som sådana, samt som matvårdar och biblioteksansvariga ges eleverna möjlighet att ta ansvar för och få inflytande över skolans miljö.

I Brunnbyskolans arbetsplan preciseras elevernas personliga ansvarsområden – val av eget forskningsområde, uppläggning av nya arbetsområden etc. – samt lyfts den övergripande målsättning att barnen skall få hjälp att ”utvecklas till självständiga kunskapssökare” fram.

Skolan har rutiner och ett väl fungerande system för arbetet mot kränkande behandling som ett team, RAK-gruppen (Respekt, Ansvar, Kommunikation, Kamratskap), har huvudansvaret för. I skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, ”Mot mobbning – för vänskap”, finns dock inga rutiner för eventuella konflikter mellan vuxen och elev. Föräldrarna uppgav sig vid intervjun vara mycket nöjda med skolans snabba agerande vid konflikter. ”Småsaker hinner aldrig växa till stora problem.”

Skolan samverkar formellt med föräldrarna via samrådsgruppen, i vilken föräldra- och lärarrepresentanter samt rektor ingår. Föräldrarna framför i intervjun att information från denna grupps möten liksom information i övrigt om bl.a. skolans övergripande mål och arbetssätt bör göras mer tillgänglig. Inspektörerna konstaterar att rektor uppmärksammat behovet och att utvecklingsinsatser för att förbättra informationen om skolans hela verksamhet pågår.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Ett arbete med att omarbete skolans nu tio år gamla lokala bearbetningar av kursplanemålen pågår. I ämnena svenska, matematik och engelska har utvärderingsbara lokala mål färdigställts att gälla från och med innevarande läsår. Inspektörerna noterar att arbetet inte genomförs tillsammans med övriga årskurs 1–6-skolor i området eller dess årskurs 7–9-skola och att skolan därmed går miste om värdefulla kollegiala samtal om kravnivåer och bedömningar.

Arbetet vid Brunnbyskolan bedrivs åldersintegrerat i årskurserna 1–3 i nära samarbete med fritidshemsverksamheten och sedan innevarande läsår åldershomogent i de högre årskurserna. Medan svenska, engelska, matematik och estetiska ämnen återfinns på fasta positioner i schemat och beskrivs av såväl elever som lärarna själva som i huvudsak lärarstyrda bedrivs de samhälls- och naturvetenskapliga ämnena tematiskt och Bifrostinspirerat, vilket innebär att eleverna tidigt under skolgången tillägnar sig ett undersökande arbetssätt för att med stigande ålder bli alltmer självständiga kunskapssökare. Inspektörerna har tagit del av mycket goda exempel på hur elever i de lägre årskurserna inom ett avgränsat område systematiskt tränas att med handledning av läraren ställa frågor, lära sig hitta och sammanställa fakta, reflektera och träna olika redovis-

ningsformer för att i de högre årskurserna ta sig an mer omfattande arbetsområden. Det senare arbetssättet medför flexibla sammansättningar i de årskursrespektive åldersblandade grupperna beroende på vilket/vilka ämnen som studeras. Inspektörerna bedömer att skolans organisation ger goda förutsättningar för arbetet med att nå målen i läroplan och kursplaner.

Skolan har ett väl utvecklat system för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd och undervisningen anpassas inom klassens ram eller genom att bedrivs i mindre grupper. Skolans tre speciallärare/specialpedagog ingår i var sitt arbetslag. De genomför och analyserar tillsammans med klasslärarna bl.a. test och kontroller angivna i skolans handlingsplan för förebyggande insatser och upprättar vid behov åtgärdsprogram. Flertalet av de program inspektörerna tagit del av kan förbättras genom att på ett än tydligare sätt beskriva elevens utveckling, vilka mål eleven uppnått och vilka som överenskommits inför den kommande perioden, så att elev och föräldrar lättare kan följa framstegen.

Utvärdering av lärandet

Inspektörerna bedömer att skolan på ett flertal sätt utvärderar elevernas lärande. Brunnbyskolan har en omfattande handlingsplan som beskriver skolans arbete med att upptäcka och förebygga elevernas eventuella läs- och skrivsvårigheter från förskolan till och med årskurs fem. Elevernas resultat framgår av de test – bokstavskontroller, lästest, läsförståelseprov m.fl. – som alla elever eller de elever som inte klarat ett tidigare test genomför i de olika årskurserna i enlighet med handlingsplanen. Flertalet test är beslutade att genomföras av skolan medan en kartläggning av 6-åringarnas språkutveckling och uppföljningen av elevernas läsförmåga i årskurs 3 är påbjudna av kommunen centralt.

Alla elever genomför de nationella proven i årskurs 5 i ämnena svenska, engelska och matematik.

I Brunnbyskolan genomförs en gång per termin utvecklingssamtal som på ett bra sätt tillgodoser elevers och föräldrars behov av information om elevens kunskapsutveckling. Samtalen förbereds genom att elev och föräldrar i förväg fyller i ett frågeformulär om elevens studiesituation och samtalen avslutas med en överenskommelse om vad som skall utvecklas framöver. Dessa följs upp vid det kommande samtalet.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Av intervjuer med personalen och av skolans kvalitetsredovisning framgår att det i Brunnbyskolan pågår ett förbättringsarbete i arbetslagen utgående ifrån läroplanens mål och av kommunen prioriterade utvecklingsområden. I vilken mån detta bedrivs systematiskt och leder till att elevernas resultat förbättras över tid framgår emellertid inte av kvalitetsredovisningen. I kvalitetsredovisningen för 2004, som är ett resultat av en självskattning på individ- och arbetslagsnivå med hjälp av kvalitetsindikatorer, anges inte tydligt i vilken mån målen för utbildningen uppnåtts och vilka åtgärder som vidtagits om så inte är fallet. Den fungerar därmed inte heller som det instrument för utveckling den är avsedd att vara.

Även skolans dokumentation i övrigt är bristfällig. Elevvårdsprotokoll äldre än ett halvår är enligt rektor försvunna. Svar på elevenkäter kring bl.a. stämningen i skolan och skattningar av skolarbetet har inte sammanställts för hela skolan och finns heller inte bevarade att utnyttja som underlag för beslut om utvecklingsinsatser

Skolledning och intern kommunikation

Rektor tillträdde tjänsten som rektor för Brunnbyskolan den 1 april 2005. Under de senaste två åren har skolan haft tre rektorer och däremellan under flera månader varit utan rektor på skolan.

För skolområde Ljungsbro finns en områdeschef samt en operativ stödfunktion för ekonomi- och personalfrågor. Dialogen mellan rektor, förvaltning och den politiska nämnden sker via områdeschefen. På de varje vecka återkommande områdesmötena diskuteras övergripande personal- och ekonomifrågor, ges information från förvaltningen centralt och för närvarande arbetas en områdespolicy fram, för bl.a. de kommunalt prioriterade utvecklingsområdena. I övrigt finner rektor stöd i det nätverk av rektorer som finns i området. Inspektörerna bedömer att rektor har ansvar och befogenheter för att kunna anpassa verksamheten efter elevernas behov.

Rektor träffar regelbundet skolans tre arbetslagsledare och har varje vecka ett särskilt möte med fritidshemsgruppen. Personalen uttrycker stor tillfredsställelse över att nu ha en rektor som är väl förtrogen med och finns i verksamheten. Han är väl känd av elever och föräldrar. Rektor ser som en viktig uppgift framöver att som ett led i den pedagogiska ledningen förtydliga, dokumentera och kommunicera skolans kvalitetsarbete.

Sammanfattning

Brunnbyskolans arbete för att skapa en god arbetsmiljö och delaktighet i såväl skolans verksamhet i stort som inflytandet över elevernas eget lärande är av god kvalitet. Arbetet mot kränkande behandling är väl fungerande. I skolans handlingsprogram mot mobbning saknas emellertid rutiner mot eventuell kränkande behandling mellan vuxen och elev. Kamrattstödjarnas ansvar och uppgifter bör ses över.

Inspektionen visar att skolan mycket noggrant följer upp resultaten när det gäller elevernas språkliga kunskaper och färdigheter och att dessa ligger till grund för planeringen av undervisningen och specialpedagogiska insatser medan gemensamma genomgångar av elevernas resultat och kunskapsutveckling i övriga ämnen inte genomförs på samma systematiska sätt.

Arbetsätten och innehållet i undervisningen är av god kvalitet och förutsättningarna är goda för att arbeta fram former för kvalitetssäkring av förbättringsarbetet. Skolans kvalitetsredovisning bör dock förbättras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som grundskolan skall erbjuda, information om ut-

bildning; personal samt läromedel, pedagogiska materiel och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Tillgång till likvärdig utbildning

Brunnbyskolan arbetar efter en timplan som fastställts i skolområde Ljungsbro, med små avvikelser för de olika skolorna.

Eleverna skall erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I Brunnbyskolan ges elevens val från och med årskurs 3 och har de senaste läsåren genomförts som temadagar med en i huvudsak praktisk-estetisk inriktning samt som praktisk arbetslivsorientering på föräldrars arbetsplatser. Inspektörerna vill påtala att undervisningen till sitt innehåll och sin inriktning skall vara förenlig med målen i den eller de kursplaner som är fastställda för ämnet.

Eleverna har i årskurs 6 som språkval erbjudits att studera tyska, franska och svenska/engelska. Trots ett mycket stort intresse från elevernas sida har spanska inte kunnat erhållas p.g.a. avsaknad av lärare. I avvaktan på att undervisning i spanska kommer att ges i årskurs 7 har ett flertal elever valt svenska/engelska som språkval i årskurs 6. Enligt grundskoleförordningen skall som språkval erbjudas minst två av språken franska, tyska och spanska. En kommun är skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits om minst fem elever väljer språket. Inspektörerna bedömer att hanteringen av språkvalet för de elever som önskar studera spanska inte skötts på ett korrekt sätt eftersom detta språk bedrivs i andra skolor i kommunen och därmed skall erbjudas även eleverna i Brunnbyskolan.

Personalresurserna

Brunnbyskolan har innevarande läsår 16 lärare med ansvar för undervisning. Samtliga lärare har utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. I arbetslaget för de lägre årskurserna sker en nära samverkan mellan lärar- och fritidshemspersonalen. Fritidspedagogerna, som har högskoleutbildning i utomhuspedagogik, har tillsammans med lärarna ansvar för ”uteskolan” om 80 minuter per vecka som en del av undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena. Fritidspedagogerna utgör även en resurs i temaarbetet.

Kompetensutvecklingen

Personalen genomgår regelmässigt kompetensutveckling i såväl ämnesövergripande områden som kommunikation, hälsa och värdegrundsfrågor som ämnesfördjupande i bl.a. matematik och skönlitteratur. Speciallärare/-pedagoger framhåller sig vara särskilt nöjda med erhållen fortbildning. En kartläggning av hela skolans kompetensutvecklingsbehov har gjorts under vårterminen 2005 i samband med en ansökan om EU-medel. Inspektörerna vill påpeka att dessa angivna behov av kompetensutbildning snarare utgörs av ett hos varje lärare upplevt behov än av en i skolan gemensamt genomförd behovsanalys med utgångspunkt i skolans resultat. Ett sätt att synliggöra verksamhetens behov av kompetensutveckling kan vara att skriva fram detta i skolans kvalitetsredovisning.

Materiella resurser

Eleverna i Brunnbyskolan har god tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel. Läromedel och väl utrustade arbetsplatser finns att tillgå för elever i behov av särskilt stöd. Ny datorutrustning höll vid inspektionsbesöket på att installeras. Lokalerna i Brunnbyskolan svarar upp mot en tidsenlig utbildning och är väl underhållna.

Sammanfattning

Tillgången till lärare med utbildning för den undervisning de bedriver och som regelbundet genomgår kompetensutbildning är god. Likaså är tillgången i Brunnbyskolan på läromedel och utrustning god. Skolans utbud av elevens val och språkval är däremot inte godtagbart.

Datum
2006-04-07

Ort
Linköping

Karin Nilsson
Christer Modin